

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Elektriciteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 4 april 2022
Betreft Antwoorden op Kamervragen over het bericht dat energimaatschappij
Vattenfall tussentijds de prijzen voor gas en elektra verhoogt en
daarmee de verlaging van de btw in haar eigen zak probeert te steken

Ons kenmerk

DGKE-E / 22133628

Uw kenmerk

2022Z04863

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Omtzigt over het bericht dat energimaatschappij Vattenfall tussentijds de prijzen voor gas en elektra verhoogt en daarmee de verlaging van de btw in haar eigen zak probeert te steken (kenmerk 2022Z04863, ingezonden 15 maart 2022).

R.A.A. Jetten
Minister voor Klimaat en Energie

2022Z04863

1

Heeft u kennisgenomen van het feit dat miljoenen klanten van Vattenfall met een variabel contract per 1 april 2022 te maken krijgen met een tussentijdse verhoging van de prijzen voor gas en elektra?

Antwoord

Ja.

2

Bent u ervan op de hoogte dat deze verhoging voor een gemiddelde gebruiker ongeveer evenveel bedraagt als het gemiddelde voordeel dat de verlaging van btw op stroom en gas per 1 juli oplevert, namelijk ongeveer 11 euro per maand?

Antwoord

De btw-verlaging gaat naar verwachting in per 1 juli 2022 en geldt voor een periode van zes maanden. De tegemoetkoming die hiermee geboden wordt aan een huishouden met gemiddeld energieverbruik¹ wordt ingeschat op ongeveer 140 euro in 2022 (circa 20 euro per maand). In het kader van het wetsvoorstel wordt deze inschatting nog herijkt en gecertificeerd door het Centraal Planbureau (CPB).

De tariefverhoging van Vattenfall vanaf 1 april bedraagt ongeveer 11 euro per maand en 100 euro voor de resterende maanden in 2022 voor een huishouden, echter wordt door Vattenfall met een specifiek verbruik gerekend (1.200m³ aardgas en 2.250kWh stroom), dat afwijkt van het gemiddelde verbruik zoals berekend door Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

3

Klopt het dat deze verhoging mensen met een flexibel contract betreft en dat de prijzen voor deze huishoudens juist al fors gestegen zijn op 1 januari? Kunt u aangeven hoeveel Vattenfall de prijzen verhoogd heeft voor deze mensen per 1 januari?

Antwoord

Het klopt dat deze verhoging geldt voor huishoudens met een variabel contract. In de regel worden de tarieven voor deze contracten op 1 januari en 1 juli aangepast, maar tussentijdse aanpassingen zijn mogelijk indien dit is afgesproken in de algemene voorwaarden. Het is mogelijk dat een aanzienlijk deel van de huishoudens die per 1 april met een tariefverhoging worden geconfronteerd ook op 1 januari een tariefverhoging hebben meegemaakt. De mate waarin dit het geval is geweest, is afhankelijk van het specifieke contracttype per huishouden.

Het is daardoor ook niet mogelijk om aan te geven hoezeer de tarieven zijn gestegen voor ieder huishouden dat per 1 januari 2022 een variabel contract bij Vattenfall had.

¹ Op basis van CBS-cijfers: een elektriciteitsverbruik van 2.479 kWh en een aardgasverbruik van 1.169 m³ in 2022

4

Bent u het ermee eens dat het onwenselijk is wanneer energiemaatschappijen gebruik maken van deze ruimte die de verlaging van btw op stroom en gas oplevert, om zelf meer winst te maken, in plaats van dat de maatregelen ten gunste komt van huishoudens die al hard geraakt zijn door prijsstijgingen?

Antwoord

De aangekondigde compensatiemaatregelen voor huishoudens zijn ter ondersteuning van de koopkracht van huishoudens en niet ter ondersteuning van de financiële positie van energieleveranciers. Zowel de timing als de communicatie van Vattenfall waren ongelukkig en zorgden voor extra onrust bij consumenten. In het najaar heeft de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat – Klimaat en Energie contact gehad met de energieleveranciers om te bespreken hoe de in het najaar aangekondigde maatregelen zo snel mogelijk bij de huishoudens terecht komen om de stijging van de energierekening te dempen. Ook ik heb de energieleveranciers op 7 maart jl. gesproken. Tijdens dit gesprek heb ik ook stevig de maatschappelijke rol die energieleveranciers hebben om huishoudens te ondersteunen bij de hoge energierekening besproken, bijvoorbeeld middels informatievoorziening, energiecoaches en vroegsignalering van betalingsproblemen.

Naar aanleiding van het aanvullende pakket van koopkrachtmaatregelen dat op 11 maart jongstleden is aangekondigd, zijn er vanuit het kabinet gesprekken gestart met de energieleveranciers over de uitvoering van de maatregelen. In deze gesprekken wordt ook met de energieleveranciers besproken hoe de maatregelen in de btw op aardgas, elektriciteit en stadswarmte zo snel mogelijk bij huishoudens terecht komen.

5

Hoe verklaart u het zeer uitzonderlijke feit dat er nu per 1 april aanpassingen zijn, aangezien het gebruikelijk is dat de prijzen twee keer per jaar worden aangepast door energiemaatschappijen, namelijk op 1 januari en 1 juli? Wilt u zich inzetten om te voorkomen dat deze prijsstijging per 1 april gaat plaatsvinden en huishoudens de dupe worden door met Vattenfall in gesprek te gaan?

Antwoord

De groothandelsmarkt voor aardgas en elektriciteit kenmerkt zich sinds afgelopen zomer door hoge en volatiele prijzen. De inval van Rusland in Oekraïne heeft deze trend versterkt. Dit kan gevolgen hebben voor de inkooprijzen voor energieleveranciers, afhankelijk van de specifieke inkoopstrategie van het bedrijf. Het is betreurenswaardig dat verscheidene energieleveranciers sinds de zomer ervoor gekozen hebben om tussentijds de variabele tarieven te verhogen. Daarnaast mogen energieleveranciers de tarieven alleen tussentijds verhogen wanneer hiervoor een clause is opgenomen in de algemene voorwaarden van het energiecontract. Ook is het niet toegestaan om tussentijds contracten met vaste tarieven aan te passen.

Na de berichtgeving over de tussentijdse tariefsverhoging van Vattenfall is op mijn verzoek ambtelijk hierover meteen contact geweest met het bedrijf. In reactie gaf Vattenfall aan dat het zich genooddaakt voelt haar variabele tarieven per 1 april

a.s. aan te passen als direct gevolg van de sterk gestegen inkooprijzen van energie gedurende de eerste maanden van 2022. Hoewel er sprake is geweest van een zeer ongelukkige communicatie vanuit Vattenfall, staat deze tariefsverhoging los van de recente aankondiging van het kabinet om de btw op energie te verlagen. Op woensdag 9 maart 2022 is voor het eerst contact geweest tussen het ministerie van Financiën en Energie-Nederland om de uitvoering van een eventuele btw-verlaging op energie te bespreken. Deze prijswijziging is op maandag 14 maart 2022 aangekondigd door Vattenfall en volgens het bedrijf al weken van te voren voorbereid zodat klanten tijdig geïnformeerd konden worden.

Zoals aangegeven in mijn antwoord op vraag 4 lopen er gesprekken vanuit het kabinet met de energieleveranciers over de uitvoering van de btw verlaging op energie. Het kabinet blijft in gesprek met de energieleveranciers om ervoor te zorgen dat de koopkrachtmaatregelen terecht komen bij huishoudens en niet bij de energieleveranciers blijven liggen ter ondersteuning van hun financiële positie. Daarnaast is het de taak van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) om de energieleveranciers te controleren op het nakomen van de wettelijke verplichtingen en om te beoordelen of energieleveranciers redelijke tarieven hanteren.

6

In de Kamerbrief over de aangekondigde maatregelen van afgelopen vrijdag werd aangegeven dat het kabinet in gesprek is met de branche om het effect van de verlaging zo snel mogelijk bij huishoudens terecht te laten komen; is tijdens deze gesprekken met de branche al duidelijk geworden dat er werd nagedacht over het verhogen van prijzen op gas en elektra? Is het mogelijk om eisen of voorwaarden te stellen in deze gesprekken met de branche, bij de genomen maatregelen, zodat huishoudens zélf demping op de hoge energieprijzen gaan ervaren?

Antwoord

Ik heb mede namens de minister voor Armoedebelief, Participatie en Pensioenen op 7 maart 2022 een gesprek gevoerd met de energieleveranciers. Tijdens dit gesprek hebben energieleveranciers in het algemeen hun zorgen geuit over verdere prijsstijgingen, de gevolgen hiervan voor consumenten en het belang om goed voorbereid de volgende winter in te gaan met het oog op de leveringszekerheid.

Net als het kabinet nemen de energieleveranciers de situatie zeer serieus. De energieleveranciers benaderen actief consumenten over de problematiek, signaleren vroegtijdig wanneer er betalingsproblemen kunnen ontstaan en werken samen met o.a. gemeenten om oplossingen te bieden. Het is belangrijk dat energieleveranciers goede voorlichting geven over prijzen en contracten. Zoals aangegeven zal het kabinet regelmatig in gesprek met de energieleveranciers blijven over de gevolgen voor huishoudens en de hoge prijzen en wat zij hierin kunnen betekenen. Zie ook het antwoord op vraag 4.

7

Verwacht u dat er nog meer energiemaatschappijen zijn die tussentijds en op korte termijn de prijzen verhogen? Hebben zij dat bij u aangekondigd?

Antwoord

De situatie op de energiemarkt is sinds de zomer uitzonderlijk en het is zeer onzeker hoe deze zich verder zal ontwikkelen. Duidelijk is dat ook energieleveranciers geraakt worden door de hoge en volatiele energieprijzen, wat zich al geuit heeft in het faillissement van een aantal leveranciers en meerdere tussentijdse tariefsverhogingen. De huidige energietarieven die energieleveranciers aanbieden, worden dan ook bepaald door de marktomstandigheden. Een voorbeeld daarvan is de aankondiging van Vattenfall. Ook Eneco heeft recent aangekondigd dat zij maandelijks de variabele tarieven zullen aanpassen.² Daarnaast hebben ook energieleveranciers Budget Thuis en NLE eerder aangekondigd de tarieven maandelijks te zullen aanpassen.³ Energieleveranciers zijn daarbij wel verplicht om de tarievenwijzigingen van te voren bij hun klanten bekend te maken. De consument kan bij contracten voor onbepaalde tijd met variabele tarieven overstappen naar een andere leverancier. Ik heb geen zicht op de posities van individuele bedrijven, maar ik sluit niet uit dat, zolang deze uitzonderlijke situatie op de energiemarkt voortduurt, energieleveranciers mogelijk zullen besluiten tot tussentijdse tariefswijzigingen. Aanpassingen in variabele energietarieven worden niet door de energieleveranciers vooraf aangekondigd bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Leveranciers zijn bij aanpassingen in de tarieven wel verplicht om deze door te geven aan de ACM. De ACM houdt toezicht op de hoogte van de tarieven.

8

Welke stappen zet u naast de huidige maatregelen voor een eerlijkere demping van hoge prijzen op gas en elektra voor huishoudens?

Antwoord

Met de in het najaar aangekondigde maatregelen en de recent aangekondigde aanvullende koopkrachtmaatregelen is er in 2022 al circa 5,4 miljard euro aan compenserende maatregelen aangekondigd. Van dit pakket wordt ongeveer 3,3 miljard euro ingezet voor directe compensatie via de energierekening door de verlaging van de energiebelasting en de btw op aardgas, elektriciteit en stadsverwarming. Dit merkt ieder huishouden op de energierekening. Daarnaast is 680 miljoen euro gereserveerd voor de eenmalige energietoelage waardoor gemeenten een richtbedrag van 800 euro compensatie kunnen bieden aan ongeveer 800.000 huishoudens met lage inkomens. De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling en zij heeft de Tweede Kamer daar recent per brief nader over geïnformeerd (Kamerstuk 35925-XV, nr. 112). Ten slotte is er 310 miljoen euro gereserveerd voor energiebesparende maatregelen, waarmee kwetsbare huishoudens ondersteund worden om structureel minder blootgesteld te worden aan hoge en volatiele energieprijzen, door het energieverbruik te verlagen. De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zal Uw Kamer nog voor het commissiedebat Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving op 6 april a.s. een brief

² <https://www.ad.nl/geld/eneco-past-energietarief-iedere-maand-aan~acece647/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F>

³ <https://www.gaslicht.com/nieuws/nle-en-budget-energie-passen-variabele-tarieven-voortaan-maandelijks-aan>

sturen over de uitwerking van het nationaal isolatieprogramma en de middelen die het kabinet hiervoor heeft vrijgemaakt in het coalitieakkoord.

Voor meer informatie over bovenstaande maatregelen verwijs ik u graag naar de brief hoge gasprijzen (Kamerstuk 29023, nr. 272), de brief aanvullende koopkrachtmaatregelen 2022 (Kamerstuk 35925-XV, nr. 111) en de brief over gasleveringszekerheid (Kamerstuk 29023, nr. 283).

Het kabinet blijft de komende tijd de actuele situatie en de impact hiervan op de koopkracht van huishoudens nauwlettend in de gaten houden, maar benadrukt tegelijkertijd dat het de gevolgen van langdurig hogere energieprijzen niet volledig zal kunnen compenseren.

9

Wilt u deze vragen binnen afzonderlijk binnen een week beantwoorden?

Antwoord

Het is niet mogelijk gebleken om binnen de gevraagde termijn deze vragen te beantwoorden.